

Előszó

Az ELTE Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszéke tudományos közleményeit a Majoros István professzor által alapított *Öt kontinens* című periodikában jelenteti meg, 2003 óta folyamatosan. A kiadványsorozat az utóbbi években megújuláson ment keresztül és ebben a formájában első, tematikus számával jelentkezik: a *Brazília 200* kötettel.

2022-ben a Brazil Szövetségi Köztársaság (portugálul: *República Federativa do Brasil*) független államisága kétszázadik évfordulóját ünnepelte. A bicentenárium alkalmat kínált arra, hogy a témával foglalkozó kutatók Budapesten is bemutathassák legújabb eredményeiket „*A szabadság fantomja*” című, két (magyar és portugál) munkanyelvű műhelykonferencián, 2022. szeptember 29-30-án. Az *Öt kontinens* tematikus száma ennek az ülészaknak az anyagából válogatott, módot adva a résztvevőknek arra, hogy az előadások szűk időkeretében felvázolt témákat szerkesztett változatban, nagyobb terjedelemben, alaposabban kifejthessék.

Az Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszék és az ELTE Brazil Tudományos Központja által szervezett esemény és ennek nyomán a *Brazília 200* kötet fókuszában a dél-amerikai ország függetlenné válása áll. Az első tematikus blokk, melynek a *Császárság a trópusokon* címet adtuk az újkori brazil történelem különböző aspektusait vizsgálja: az uralkodóház kulcsfiguráit és európai kapcsolataikat, emlékezetüket, az önálló állami lét politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális jelenségeit. További tanulmányok foglalkoznak a latin-amerikai ország geopolitikai szempontú vizsgálatával és nemzetközi kapcsolataival. Ezeket az írásokat a második, *A független Brazília kontinentális és világpolitikai keretben* című blokkban közöljük. Míg a harmadik tematikus egységben, mely *A függetlenség más útjai* címet kapta, olyan tanulmányok kerültek, melyek a tematikát tovább bővítve elszakadnak Brazíliától és magával a függetlenség problémájával foglalkoznak, mozgalmakat és folyamatokat mutatnak be, más régiók, országok példáin keresztül.

A három tematikus blokkot mintegy keretbe foglalja Pál Ferenc tanulmánya, valamint a konferencia záróbeszélgetésén elhangzottak rögzített változata. Előbbi a Magyarországon kialakult Brazília-kép irodalmi, kulturális elemeit gyűjti össze és elemzi a recepciókutatás módszereivel. Míg a „*Szabadság fantomja*” ülészakot záró vita, mely a nagyközönség felé is kinyitotta a programot, csatlakozva a Kutatók Éjszakája

rendezvénysorozathoz, a *Latin-Amerika része-e Brazília?* kérdést vetette fel. Formája, nyilvános vita jellege és témája folytán kifejezetten nagy érdeklődést váltott ki a hallgatóság körében. Az elhangzottak kötetünk zárásaként olvashatók.

Az Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszéken, illetve az általa gondozott doktori programon most már hagyománynak tekinthető, hogy nem szervezünk speciálisan PhD hallgatói konferenciákat, ehelyett a tudományos rendezvényeinken, kiadványaikban együtt szerepelnek, közösen dolgoznak a fiatalok és a már jelentősebb szakmai múlttal és tekintéllyel rendelkező kutatók, tanárok. Hasonló a helyzet a Brazília 200 tematikus kötet esetében is, ahol írásaikkal megtiszteltek bennünket a szakterület akadémiai doktorai, professzorai, a közép generáció kutatói és a legfiatalabbak, doktoranduszaink, doktorjelöltjeink. Szerkesztőként köszönetemet fejezem ki mindannyiuknak.

Szilágyi Ágnes Judit, tanszékvezető